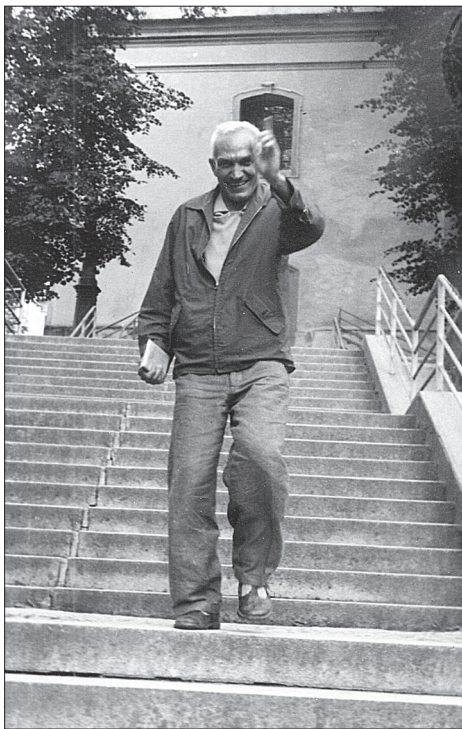

JIŘÍ MARIA VESELÝ O. P.

Jiří M. Veselý se narodil 15. listopadu 1908 v Protivanově u Boskovic, kde také vychodil základní školu. V roce 1930 vstoupil do dominikánského řádu, přičemž jeho prvním působištem se stala Olomouc. Nicméně už v roce 1933 začal v Římě navštěvovat papežskou univerzitu „Angelicum“, kterou po čtyřletém studiu zdárně dokončil. V následujícím roce 1937 byl v Olomouci vysvěcen na kněze, v roce 1938 se v německém Walbenbergu (Bonn–Köln) stal lektorem teologie. Ještě v témže roce však opět působí v Olomouci, a to jako učitel-novicmistr. Ne však dlouho, protože už v roce 1941 získává na univerzitě v Miláně doktorát klasické filozofie. Tamtéž v následujících čtyřech letech působí jako docent slovanské vzdělanosti a v plné míře se jako duchovní pro „vládní vojsko“ dostává do víru válečných událostí. Jak sám říká, byl „německým hauptmanem“ a posléze i „americkým majorem“, vždy však Čechem, který ve svých kázáních vysvětloval Italům protiněmecké postoje našich vládních vojáků a jim samotným byl útěchou i oporou. Pamětníci vzpomínají jeho umění bavit se s lidmi, navazovat kontakt a přátelství. S bývalými vládními vojáky se často setkával i po válce, to však již jako převor kláštera dominikánů u sv. Jiljí v Praze. Zde působil v letech 1945 až 1950, než byl spolu s dalšími mnichy a duchovními zatčen a internován nejprve do kláštera v Broumově a poté do internačního střediska v Želivi. Přežil díky heslu „nebrat nic tragicky“, jak sám říká v dokumentu, který o něm natočila Česká televize v roce 2004. Propuštěn byl v roce 1955 a usadil se v Protivanově. Ovšem ne na dlouho, protože vadilo, že byl nezaměstnan. A tak se po „protekcí“ ocitl jako dělník u tehdy již významného archeologa Viléma Hrubého, na jeho výzkumech v oblasti Starého Města. Byl účasten objevů ve Zlechově, Uherském Hradišti-Sadech, na „Špitálkách“ nebo na hradisku sv. Klimenta u Osvětiman. Již tehdy sepsal „Svatoklimentský listář, cyrilometodějské dílo v pramenech a svatoklimentském proboštví“ (1963), které však tiskem vyšlo až v Římě v roce 1969. Spíše než skutečným dělníkem byl J. M. Veselý tehdy V. Hrubému jakýmsi konzultantem, či důvěníkem, což vedlo některé kolegy k tvrzení, že právě na jeho popud odkryl Vilém Hrubý v roce 1964 ve zdi kostela v Uherském Hradišti-Sadech „hrob Metodějův“. Sám Veselý tato tvrzení vždy dementoval. Dne 15. srpna 1968 odjel J. M. Veselý

na univerzitu do Milána. Zde ho zastihly zprávy o obsazení Československa vojsky Varšavské smlouvy, takže v Itálii zůstal, jen přesídlil na římskou univerzitu „Angelicum“. Stalo se tak i proto, že v Miláně od 40. let 20. věku jako profesor působil M. St. Ďurica, známý kromě jiného svým odmítáním názvu „Velká Morava“ a razením pojmu „Velké Slovensko“ či „Staré Slovensko“. S tím se J. M. Veselý nikdy nesmířil. Právě v tom, tedy ve vytvoření jakési odborné protiváhy vůči „velkoslovenskému“ vykládání dějin Velké Moravy v zahraničí (zde v Itálii), spatřuji největší význam působení J. M. Veselého vůbec. Jeho argumenty přitom byly podloženy vlastními zkušenostmi, které získal na výzkumech Viléma Hrubého a také díky tomu, že čas od času si s Hrubým vyměnil korespondenci. Svě poznatky a názory publikoval v knihách „Scrivere sull'Acqua. Cirillo, Metodio, l'Europa“ (1982) a „Il Terzo Angolo. Cirillo, Metodio, l'Europa“ (1985). J. M. Veselý se také osobně znal s papežem Janem Pavlem II., byl dokonce na „Angelicu“ jeho pedagogem (viz publikace

J. M. Veselého „Grideranno le Pietre, commento all'enciclica Slavorum Apostoli J“ (Řím 1987). Po listopadu 1989 se začal J. M. Veselý stále častěji vracet domů, do Československa. Prezentoval přednášky různé kvality, působil jako průvodce Čechů při návštěvách Říma, často navštěvoval Protivanov, Velehrad i archeologické výzkumy ve Starém Městě. V 90. letech 20. století vyšly v Římě tiskem jeho odborné závěry, zážitky, glosy i reakce

na studie či názory s nimiž polemizoval. Stalo se tak v česky psaných knížkách „Most a cesta domů“ (1989) a „O přátelství s Jitřenkou“ (1990) a v Olomouci vydané „Co dává Velehrad Evropě“ (1994), jež jsou známy i u nás. Ještě ve velmi pokročilém věku byl J. M. Veselý účasten při mších, hýřil dobrou náladou. Zemřel dne 31. srpna roku 2004 ve věku nedožitých 96 let.

Luděk Galuška